

застосовувати різноманітні заходи протидії органам досудового розслідування та суду (вплив на свідків і потерпілих шляхом погроз, підкупу тощо) на усіх стадіях кримінального процесу і, особливо, на судових, де взагалі відсутні в органів обвинувачення ефективні засоби викриття такої протидії та протистояння їй. Вирішення цього проблемного питання потребує внесення відповідних змін та доповнень до чинного КПК та Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність».

2. Результати аналізу процесуальної форми провадження негласних слідчих (розшукових) дій, визначеної в чинному КПК України, а також практики їх провадження та використання їх результатів у кримінально- процесуальному доказуванні дає підстави для висновку [2, с. 273], що процесуальна форма провадження негласних слідчих (розшукових) дій є недосконалою, що створює проблеми під час використання їх результатів у кримінально- процесуальному доказуванні.

Так, наприклад, контроль за вчиненням злочину (ст. 271) може проводитися в чотирьох формах, якими є контрольована поставка, контрольована та оперативна закупка, імітування обстановки злочину, спеціальний слідчий експеримент. Інструкція містить норми, які розкривають сутність дій з контролю щодо вчинення злочину, проте не вказує, які саме додатки можуть формуватися за результатами проведення кожної з них, що у правозастосовній діяльності створює певні складнощі. Відповідно до досвіду оперативної практики щодо проведення аналогічних за змістом оперативно-розшукових заходів, додатками до протоколів про результати їх проведення можуть бути предмети, документи, товари, речовини, гроші, вилучені під час їх здійснення; аудіо-, відеозаписи, що посвідчують відкриту фіксацію їх ходу та результатів тощо.

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що новий інститут негласних слідчих (розшукових) дій як ефективний засіб кримінально-процесуального доказування, потребує постійного удосконалення як процесуальної форми, з урахуванням практики його застосування, так і удосконалення організаційно-тактичних засад його реалізації у правозастосовний процес [2, с. 272-273].

Список використаних джерел:

1. Негласні слідчі (розшукові) дії. Глава 21 Кримінального процесуального кодексу України (в схематичних таблицях): наочний посібник, вид-во, 2014. - 102 с.
2. Погорєцький М. А. Негласні слідчі (розшукові) дії: проблеми провадження та використання результатів у доказуванні / М.А. Погорєцький // юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. - К., 2013. - Вип. № 1 - С. 270-276
3. Кримінальний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88)

Рішення Європейського суду в діяльності слідчого судді

Заїка Т.В., студент 6-МК курсу юридично-психологічного факультету ННІЗН НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Хахуцяк О.Ю.*

Ст. 3 нового КПК визначає, що слідчий суддя - суддя суду першої інстанції, до повноважень якого належить здійснення у порядку, передбаченому КПК, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні. Слідчий суддя (слідчі судді) у суді першої інстанції обирається зборами суддів зі складу суддів цього суду.

Основним призначенням слідчого судді є здійснення судового захисту прав і законних інтересів осіб, які приймають участь в кримінальному процесі та

забезпечення законності провадження на досудовому розслідуванні. Це зумовлює специфічний характер виконуваної ним кримінально-процесуальної функції, що визначена як забезпечення законності та обґрунтованості обмеження конституційних прав і свобод людини на досудовому провадженні.

Повноваження слідчого судді визначаються виконуваною ним функцією, яка повинна мати наскрізний характер. Умовно ці повноваження доцільно класифікувати на наступні групи: - щодо вирішення питання про застосування заходів кримінально-процесуального примусу; - щодо розгляду скарг на рішення, дії та бездіяльність слідчого та прокурора; - щодо вирішення питання про проведення слідчих (розшукових) дій, які обмежують конституційні права і свободи людини; - інші повноваження (зокрема, спрямовані на забезпечення процесуальних прав учасників кримінального провадження, а також на вирішення питання про визнання отриманих фактичних даних допустимими доказами).

У Зводі принципів захисту всіх осіб, підданих затриманню чи арешту в будь-якій формі, затвердженому 43 сесією Генеральної Асамблеї ООН 9 грудня 1988 року, а також у кримінальному процесуальному законодавстві України передбачається гуманне ставлення до затриманих і арештованих. Такі особи не мають піддаватись будь-яким діям, що завдають шкоди їхньому здоров'ю, принижують їхню гідність, вони мають право на безкоштовну медичну допомогу, швидке розв'язання їх справи в суді, судове оскарження будь-яких рішень слідчих органів, користуватись допомогою захисника, мати з ним побачення наодинці, користуватись усіма політичними правами громадянина держави.

Моральні норми мають не лише декларуватись, а в необхідних випадках і забезпечуватись засобами процесуальної та іншої юридичної відповідальності.

Ст. 62 Конституції України закріплює принцип презумпції невинуватості обвинувачуваного, згідно з яким він вважається невинуватим доти, доки його вина не буде доведена в законному порядку і встановлено законної сили обвинувальним вироком суду; обвинувачення не може ґрунтуватись на доказах, одержаних незаконним шляхом; усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачать на її користь; недоказана винуватість дорівнює доказаній невинуватості.

Процесуальні норми, відносини і процесуальна діяльність будуються на засадах, в яких безумовно втілені принципи моралі. Це і рівність громадян перед законом та судом, і забезпечення захисту прав та свобод людини, і незалежність суду, і гласність судочинства, і надання права на захист і інші.

Нова процесуальна фігура - слідчий суддя покликана усунути ті проблеми, які чатували на Україну в Європейському суді через неопослідованість і неоднозначність законодавства про затримання. Отже, слідчий суддя має добре знати судову практику Європейського суду, а також вимагати від осіб, які звертаються за дозволом на проведення тієї чи іншої слідчої дії, дотримання вимог нового КПК.

Ст. 9 КПК визначає, що у випадку якщо норми КПК суперечать міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, застосовуються положення відповідного міжнародного договору України. При цьому норми КПК мають застосовуватись з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

Тобто новий КПК реалізував формулу про те, що людина з об'єкта міжнародного співчуття перетворилася на суб'єкта міжнародного права. У

здійсненні функцій слідчого судді саме положення частин 4, 5 ст. 9 КПК України становитимуть найбільшу складність для суддів.

Особливістю Європейського суду є тенденція до зміни судової практики, яка полягає в тому, що вимоги щодо прав людини з плином часу стають жорсткішими. З прийняттям нового КПК перед прокурорами, суддями, адвокатами постає завдання - знати та вміти користуватись рішеннями Європейського суду і мати під рукою відповідну літературу. Отже, принаймні в судовій системі має бути налагоджено наявність офіційних перекладів рішень Європейського суду та їх доступність для суддів, оскільки з прийняттям нового КПК суддя зобов'язаний згідно зі ст. 9 враховувати як норми міжнародних договорів, так і судову практику Європейського суду. Це покладає на суддів обов'язок зважати на зміни, які відбуваються в практиці цього суду.

Особливості планування розслідування злочинів, вчинених організованими групами

Зайка М.В., слухач факультету підготовки спеціалістів-правознавців ННІЗН НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Азаров Ю.І.

Однією з важливих умов швидкого і повного розслідування злочинів є його планування. За змістом - це пізнавальний процес, що має на меті виявити всі необхідні обставини події, яка розслідується, встановити істину в кримінальній справі. Розкриття кожного злочину породжує необхідність розв'язання не тільки загальних завдань, які впливають з вимог кримінально-процесуального закону (стаття 2 Кримінального процесуального кодексу України) [1] і певної кримінально-правової кваліфікації, а й конкретних, що визначаються характером і обсягом інформації, наявної до початку розслідування і на окремих його етапах.

Організована злочинність - основна погроза добробуту суспільства. Вона несе погрозу соціалізації підростаючого покоління, підриває підвалини суспільства, підриває економіку суспільства, завдає шкоди підприємницькій і кредитно-банківській системі. Вона здійснює стихійний кримінально-організований перерозподіл національного доходу.

У криміналістичній літературі зазначається, що планування розслідування є основним методом організаційно-управлінської діяльності по кримінальних справах. За своїм змістом і функціями планування - це складний процес по визначенню шляхів, способів, засобів, сил і строків успішного досягнення заздалегідь поставленої цілі [2, с. 230].

В.О. Коновалова пише, що під плануванням розслідування розуміють визначення шляхів розкриття злочинів, окреслення обставин, які підлягають з'ясуванню, а також встановлення найдоцільніших строків проведення необхідних слідчих дій та оперативно-розшукових заходів [3, с. 207].

М.П. Яблоков указує, що планування, будучи основним методом раціональної організації розслідування, спрямоване на побудову самої моделі-схеми розслідування, що почалося і продовжується, аж до його закінчення [4, с. 58].

Р.С. Белкін зазначає, що мета планування розслідування (інколи її називають завданням планування) полягає у визначенні напрямку і змісту діяльності слідчого на усіх її етапах, забезпеченні її цілеспрямованості,